

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Τὸ μοναδικὸν φαινόμενον.— Μία κεκρυμμένη αἰτία.— Ὁ ἀποκλεισμός τῆς γυναίκος.— Πῶς ἔχασεν ἡ γυνὴ τὴν ἀνεξαρτησίαν της.— Ἐρωτο-οικονομικὸς συνδυασμός.— Αἱ σχέσεις μεταξύ τῶν δύο φύλων.— Ἡ γυνὴ τὸ μέγα ὀλοκαύτωμα.— Βαθμιαία ἀνάληψις τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.— Ὁ προορισμός τῆς μητρότητος.— Οἰκογένεια καὶ γάμος.— Τὰ οἰκιακὰ ἔργα.— Ἡ οἰκογενειακὴ ἐστία τοῦ μέλλοντος.— Ἀνατροφὴ τοῦ νηπίου.— Ἀνθρωπίνη φιλία.— Σημασία τῆς ἠθικῆς.

ΤΟ ΜΟΝΑΔΙΚΟΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ

Αἱ δοκιμασίαι μας καὶ αἱ περιπλοκαί μας δὲν εἶνε ἀνεξερεύνητον πρόβλημα. Ἔχουν τὰ αἰτιά των καὶ εἶνε φυσικώτατα ἀποτελέσματα φυσικωτάτων αἰτιῶν. Ὡστε ἅμα ἐξακριβώσωμεν τὰ αἰτία ἡμποροῦμεν νὰ ἐξαλείψωμεν καὶ τὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἐπενεργοῦν πολλαὶ ἐπιδράσεις ὅπως καὶ ἐπὶ τοῦ βίου τῶν ἄλλων ζώων καὶ τῶν φυτῶν. Τὴν τοποθεσίαν, τὸ κλίμα καὶ ἄλλας παντοίας ἐπιδράσεις ἔχομεν κοινὰς μετὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά. Ἀλλὰ αἱ κοινωνικαὶ ἐπιδράσεις εἶνε ἀποκλειστικαὶ τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον τροποποιεῖ σπουδαίως τὸν ἀνθρώπινον βίον.

Ἰδιάζουσιν ἐπιρροὴν ἔχουν αἱ οἰκονομικαὶ ἀνάγκαι. Ὁ ἀνθρώπος ὅπως πᾶν ἄλλο ζῶον, ἐπηρεάζεται σπουδαίως καὶ ἰδιαζόντως ἀπὸ τὴν ὁρᾶσιν, τὴν ὁποίαν καταβάλλει διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν τροφήν του. Παντοῦ ὅπου ἐξασκεῖται ἐπιδράσεις οἰκονομικῆς συνθήκης, ἐπέρχεται ὠρισμένον ἀποτέλεσμα. Παράδειγμα ἡ δια-

φορὰ μεταξύ ζῶου τρεφομένου ἀπὸ φυτά, καὶ ζῶου τρεφομένου ἀπὸ σάρκας· ἢ μεταξύ ἀνθρώπου τοῦ ὀποίου ἡ ὁρᾶσις εἶνε ὁ χρηματισμός καὶ ἀνθρώπου τοῦ ὀποίου ἡ ὁρᾶσις εἶνε ἡ ἐπιστήμη κτλ.

Ἰὺς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπάρχει μία οἰκονομικὴ συνθήκη ἐπιδρῶσα μετὰ ὠρισμένα ἀποτελέσματα, ἡ ὁποία δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν λοιπὸν ὀργανικὸν κόσμον. (Ἡ ἀνθρώποι εἴμεθα τὸ μόνον γένος εἰς τὸ ὁποῖον τὸ θῆλυ δὲν ἐξασφαλίζει τὴν τροφήν του δι' ἰδίας αὐτοῦ ὁράσεως, ἀλλὰ λαμβάνει αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἄρρεν· τὸ δὲ γεγονός τοῦτο εἶνε συνδεδεμένον μετὰ τὴν ζωτικὴν σχέσιν ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξύ ἄρρενος καὶ θήλεος, ἐνῶ εἰς οὐδὲν ἀπὸ τὰ γένη τῶν ζώων ὑπάρχει τοιοῦτος σύνδεσμος. Ἡ γυνὴ οὕτω παριστᾷ τὸ μοναδικὸν φαινόμενον τοῦ νὰ συνδέῃ τὸ οἰκονομικὸν της ζήτημα μετὰ τὴν ὑπόστασιν τῆς γυναικείας φύσεως. Ἰὺς οὐδὲν ἀπὸ τὰ ἄλλα γένη παρατηροῦμεν νὰ γίνεται ἡ σχέσις μεταξύ τῶν δύο φύλων μέσον ἐπιτεύξεως τῶν χρειωδῶν τῆς ζωῆς.

Ἡ ἱερὰ ὁμῶς σχέσις τοῦ ἀνθρωπίνου ἔρωτος ἔχει συνδεθῆ στενῶς μετὰ τὴν οἰκονομικὴν θέσιν τῆς γυναικός. Ἀυτὸς ὁ σύνδεσμος μεταξὺ τῆς δυνάμεως ἢ ὁποῖα ἐλκύει τὰ φύλα πρὸς ἄλληλα καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀνάγκης τοῦ ἑνὸς τῶν φύλων, εἶνε χαρακτηριστικὸν τοῦ γένους μας καὶ εἶνε παγκόσμιον, ἐπικρατοῦν ἀπὸ ὅτου ὁ ἀνθρώπος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν βαρβαρότητα. Ἰὺς τὰς ἡμέρας μας παρατηροῦνται πολλαχοῦ, ἰδίως ἐν μέσῳ τῆς ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς, σημεῖα ἀναιροῦντα τὸ γενικὸν φαινόμενον. Ἄλλ' αὐτὰ εἶνε ἐξαιρέσεις προσιωνίζουσαι βεβαίως μεταβολὴν καὶ ἄρσιν τοῦ φαινομένου.

Πολλοὶ θὰ σκεφθοῦν ὅτι ἡ γυνὴ δικαιούται εἰς ὅ,τι λαμβάνει ἀπὸ τὸν ἄνδρα λόγῳ τῆς οἰκιακῆς τῆς φιλοπονίας καὶ μερίμνης καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες τῶν χωρικῶν καταβάλλουν παραγωγικὴν ἐργασίαν. Τὸ αὐτὸ ὁμῶς ἡμποροῦν νὰ σκεφθοῦν καὶ περὶ τοῦ ἵππου διότι καὶ ὁ ἵππος εἶνε χρήσιμος καταβάλλων παραγωγικὴν ἐργασίαν. Ἰν τούτοις δὲν εἶνε οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος ὁ ἵππος ὁ ὁποῖος λαμβάνει τὴν τροφήν του ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του. Οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος εἶνε ὁ ἵππος ὅταν εἶνε ἀτίθασσος, ἐλεύθερος ὢν τότε νὰ εὐρίσκη τὴν τροφήν του μόνος του ἀνεξάρτητος οἰοῦδήποτε ἄλλου ζώου. Σήμερον ἡ ζωὴ τοῦ ἵππου ὅσονδῆποτε ἐργαζομένου εἶνε εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου του, ὁ ὁποῖος ἂν θέλη παύει ἀπὸ τοῦ νὰ φροντίζει περὶ αὐτοῦ. Οἰκονομικῶς δηλαδὴ ὁ ἵππος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν κύριόν του. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὰς γυναῖκας, εἴτε συλλήβδην, εἴτε ἀτομικῶς

ἢ ἐργασία τὴν ὁποῖαν καταβάλλουν δὲν ἀνήκει εἰς αὐτάς, ἀνήκει εἰς κάποιον ἄλλον. Ἐργάζονται ὑπὸ τὸ κράτος ἀλλοτρίας βουλήσεως, πᾶν δὲ ὅ,τι λαμβάνουν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν βούλησιν κάποιου ἄλλου. Οἰκονομικῶς δηλαδὴ ἡ γυνὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἄνδρα.

Ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος τοῦ γένους ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν παντοίων βιομηχανιῶν καὶ δράσεων καθ' ὅλον τὸν κόσμον. Ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησις εἶνε, γενικῶς εἰπεῖν, ἔργον τῶν ἀνδρῶν μόνον. Ἄν ὑποτεθῆ ὅτι ἐκλείπουν οἱ ἄνδρες ὁ κόσμος θὰ παρέλυεν οἰκονομικῶς εἰς ἀσυγκρίτως μεγαλύτερον βαθμὸν παρά ἐὰν ἐξέλειπον αἱ γυναῖκες. Τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα οἱ ἄνδρες σήμερον ἐκτελοῦν δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσουν αἱ γυναῖκες χωρὶς μακράκινα προσπάθειαν καὶ προσαρμογὴν ἐπὶ γενεᾶς. Ἀλλὰ οἱ ἄνδρες ἡμποροῦν νὰ ἐκτελέσουν τὰ ἔργα τῶν γυναικῶν μετὰ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν θὰ ἀφιερωθοῦν εἰς ἔργα τῶν ἀρχηγόνων τύπων εἰς τοὺς ὁποίους ἔχουν μέχρι τοῦδε περιορισθῆ αἱ γυναῖκες. Τοῦτο προέρχεται ὅχι διότι ἡ γυνὴ δὲν ἔχει ἐμφύτους τὰς δυνάμεις νὰ ἐκτελῆ τὰ ἔργα τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ διότι ἡ θέσις εἰς τὴν ὁποῖαν ἔχει ταχθῆ οἰκονομικῶς ἀπέναντι τοῦ ἀνδρός, τῆς ἔχει ἐμποδίσει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἱκανότητων. Ἐνικῶς εἰπεῖν ἡ οἰκονομικὴ τῆς θέσις εἶνε ἡ ἐξῆς. Οἱ ἄνδρες παράγουν καὶ κατανέμουν τὸν πλοῦτον. Αἱ γυναῖκες λαμβάνουν ἐξ αὐτοῦ μέρος λόγῳ τῆς προαιρέσεως τῶν ἀνδρῶν. Διὰ νὰ φάγη ἡ γυνὴ πρέπει νὰ σκάψη ὁ ἀνὴρ. Διὰ νὰ

στεγασθῆ ἡ γυνὴ πρέπει νὰ κτίσῃ ὁ ἀνὴρ. Διὰ νὰ ἐνδυθῆ ἡ γυνὴ πρέπει νὰ ταξειδεύσῃ ὁ ἀνὴρ. Πᾶν ὅ,τι ἡ γυνὴ ἀπολαμβάνει ἐπιτυγχάνεται ὑπὸ τοῦ ἀνδρός.

Προβάλλουν πολλοὶ ὅτι αἱ γυναῖκες ὅ,τι ἀπολαμβάνουν τὸ κερδίζουσι διότι καθὸ σύζυγοι συνεργάζονται μετὰ τῶν ἀνδρῶν. Λοιπὸν κατὰ τὴν ἐννοίαν ταύτην ὁ γάμος εἶνε σχέσις ἐργοδότη καὶ ἐργατρίας, ἢ εἶνε ἐταιρεία ἀπὸ δύο μετόχους. Ἴν ἐκατέρω περιπτώσει δὲν ἔχομεν οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς γυναικός. Διότι τί εἶνε οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία; Ἰὸ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τις ὅ,τι ἀπολαμβάνει δυνάμει τοῦ ὅ,τι δίδει. Ἢ γυνὴ δὲν λαμβάνει ὅσα λαμβάνει δυνάμει τῶν ὅσα δίδει, ἀλλὰ τὰ λαμβάνει ἐξ εὐαρεσκείας τοῦ ἀνδρός. Ἰνταῦθα χωρεῖ μόνον εὐγνωμοσύνη καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη δὲν εἶνε στοιχεῖον τῆς ἐταιρείας. Ἴνας ἰατρός ὁ ὁποῖος νυμφρεύεται δὲν θεωρεῖ τὴν σύζυγόν του συνέταιρον, ἐκτός ἂν καὶ αὐτὴ εἶνε ἰατρός. Ἴν συνόλῳ εἶνε ζήτημα ἂν εὐρίσκεται σήμερον ἀνὴρ στέργων νὰ λάβῃ σύζυγον ὡς συνέταιρον.

Ὡστε ὡς ἐργάτριαν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τὴν σύζυγον δικαιουμένην εἰς τὰς ἀπολαυὰς τῆς δυνάμει τῶν οἰκιακῶν τῆς ἔργων. Βεβαίως αὐτὸ εἶνε μέγα βοήθημα διὰ τὴν πλουτοπαραγωγικὴν δρᾶσιν τοῦ ἀνδρός ὁ ὁποῖος ἴσως ἀνευ τῆς οἰκιακῆς δράσεως τῆς συζύγου του δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐργασθῆ τελεσφόρως. Ἀλλὰ μήπως καὶ τὸ ἄλογόν του δὲν εἶνε μέγα βοήθημα ἀνευ τοῦ ὁποίου ἡ πλουτοπαραγωγικὴ δρᾶσις του θὰ ἐμειοῦτο; Μολαταῦτα

τὸ ἄλογον δὲν εἶνε οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητον. Ἀλλο τόσον καὶ ἡ σύζυγος δὲν εἶνε οἰκονομικῶς ἀνεξάρτητος.

Ἰποθέσωμεν αὐτὴν ἐργάτριαν. Τότε ἐπὶ τῆ βάσει ταύτη θὰ ἐδικαιοῦτο εἰς τὸν δίκαιον μισθὸν τὸν ὁποῖον ὁ ἐργοδότης σύζυγος πληρώνει καὶ εἰς τὴν μαγείρισσαν, τὴν θαλαμηπόλον, τὴν παραμάνναν, τὴν ράπτριαν, τὴν οἰκονόμον. Ἀλλ' ἡ βᾶσις αὕτη θὰ ἔφερε τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα. Ἢ σύζυγος τοῦ πλουσίου δὲν θὰ εἶχεν ἀρκετὰ χρήματα διὰ νὰ ἐνδυθῆ καὶ νὰ τραφῆ. Διαμάντια καὶ αὐτοκίνητα δὲν ἐπιτυγχάνονται διὰ οἰκιακῆς ἐργασίας, ἄλλως τε τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας τὸ ὁποῖον καταβάλλει εἶνε μηδαμινόν. Ἀφ' ἐτέρου ἡ σύζυγος τοῦ πτωχοῦ θὰ εἶχε ἀξίωσιν τόσον μεγάλου μισθοῦ ὥστε ὁ πτωχὸς σύζυγος δὲν θὰ ἦτο εἰς θέσιν νὰ διατηρῆ αὐτὴν. Τὸ ποσὸν τῆς ἐργασίας τὸ ὁποῖον καταβάλλει εἶνε δυσανάλογον πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ συζύγου τῆς. Ἰκτὸς τούτου ἡ σύζυγος ὑπὸ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐργατρίας δὲν θὰ ἦτο τίποτε περισσότερον παρὰ ὑπηρέτρια καὶ οὐδεμία γυνὴ θὰ ἐδέχετο τοιοῦτους ὄρους.

Ἀλλ' ἔχει δικαιώματα δυνάμει τῆς μητρότητός τῆς, μᾶς λέγουσι μετὰ κάποιας συγκινήσεως, ἀλλ' ἀνευ προσηκούσης ἀναλύσεως. Ἢ μητρότης λοιπὸν γίνεται μέσον ἐπιτεύξεως τροφῆς, ἐνδυμασίας καὶ στέγης. Ὡστε ἡ γυνὴ ἡ ὁποία δὲν εἶνε μήτηρ δὲν ἔχει μέσον βιοπορισμοῦ, ὅσαι δὲ γυναῖκες ἀπολαμβάνουν, ἀπολαμβάνουν ἀναλόγως τῆς μητρότητός των. Τοιοῦτον τι οὐδόλως συμβαίνει. Ἢ ἄτεχνος σύζυγος ἔχει πολλάκις χρήματα ὅσα καὶ ἡ

μήτηρ πολλῶν τέκνων. Ούτε ἐπιτρέπεται τὴν σήμερον εἰς τὸν ἄνδρα νὰ χωρίσῃ τὴν γυναῖκα του λόγῳ στειρότητος. Τὴν σήμερον ἡ μητρότης δὲν εἶνε ποσῶς παράγων οικονομικῆς ἀνταλλαγῆς. Τίς ἤθελε σήμερον κἂν ἀνεχθῆ τὸ τοιοῦτον ἐστὼ καὶ θεωρητικῶς; Εἶνε ἀποτρόπαιον καὶ μυσαρὸν νὰ τὸ σκεφθῆ τις κἂν, ὅτι τὸ ὑψηλὸν ἔργον τῆς μητρός καὶ ἡ στοργή της εἶνε στοιχεῖον ἐμπορείας.

Ἐπίσης ἀστήρικτος εἶνε ἡ ἐνστασις ὅτι αἱ μητρικαὶ τῆς γυναικὸς ἀσχολίαι τὴν καθιστοῦν ἀνίκανον νὰ ἐργασθῆ πρὸς ἀπόκτησιν ἰδίας οικονομικῆς κα-

ταστάσεως. Μετὰ τὴν λειτουργίαν τῆς μητρότητος μένει εἰς τὴν γυναῖκα ἄρθρον χρόνος διὰ νὰ καταγίνη εἰς ἄλλα ἔργα. Καὶ τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ γυνὴ ἐργάζεται, ἀλλὰ ἡ ἐργασία της δὲν γίνεται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν οικονομικὴν τῆς ἀνεξαρτησίαν. Γίνεται μόνον ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν εὐαρέσκειαν τοῦ ἀνδρός τὸν ὁποῖον νυμφεύεται. Μὲ ἄλλας λέξεις ἡ γυνὴ εἶνε οικονομικῶς ἐξηρητημένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Αὐτὸς εἶνε ἡ πηγὴ τῆς συντηρήσεώς της. Διὰ τοῦ προσεχοῦς ἀρθροῦ θὰ ἀνιχνεύσωμεν τὴν κεκρυμμένην αἰτίαν τῆς καταστάσεως ταύτης.

ΜΙΑ ΚΕΚΡΥΜΜΕΝΗ ΑΙΤΙΑ

Διατί ἡ ἀνθρωπίνη κοινωνία νὰ κατατρύχεται ἀπὸ τόσας ὀδύνας καὶ θλίψεις; Σχεδὸν ἠμποροῦμεν νὰ εἰπωμεν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν φοβεῖται τόσον τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως, ὅσον τὰς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους. Τὸ κλιματολογικὸν καὶ γεωγραφικὸν περιβάλλον τὸ ἐνικήσαμεν, ἀλλὰ τὸ κοινωνικὸν περιβάλλον φαίνεται ὅτι εἶνε ἡ πηγὴ ὄλων μας τῶν δοκιμασιῶν, ἀθλιότητων καὶ περιπλοκῶν. Τὸ γένος μας πάσχει καὶ κινδυνεύει ὄχι ἀπὸ ἐξωτερικὰ αἴτια, ἀλλὰ ἀπὸ ἐσωτερικὸν νόσημα. Κάποιαν ἀτέλειαν βεβαίως θὰ ἔχη ἡ στάσις μας ἀπέναντι ἀλλήλων· μὲ ἄλλους λόγους ἡ διαγωγὴ μας θὰ εἶνε πλημμελής. Τὸ βλέπομεν αὐτὸ εὐκόλως, ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν βλέπομεν εἶνε τὸ αἷτιον ἐκ τοῦ ὁποῖου προκύπτει ἡ πλημμελής διαγωγὴ μας. Διὰ νὰ εὐρω-

μεν τὸ αἷτιον πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν εἰς δύο διευθύνσεις. Ἡ μία εἶνε αἱ μεταξὺ τῶν δύο φύλων σχέσεις· ἡ ἄλλη εἶνε αἱ οικονομικαὶ σχέσεις. Αἱ δύο δηλαδὴ διευθύνσεις εἶνε ἡ καρδιά καὶ ἡ τσέπη.

Ἄς λάβωμεν τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φύλων.

Τὸ γένος ὀδηγούμενον ἀπὸ τὴν πείραν καὶ τὴν ἐξέλιξιν εὗρεν ὅτι ἡ μονογαμία εἶνε ὁ συμφερότερος θεσμὸς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τε ἀτόμου καὶ τοῦ γένους. Αὐτὸ εἶνε φορὰ ἀνθρωπίνης προόδου συνάδουσα μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἀλλὰ παραλλήλως μὲ τὴν φορὰν ταύτην ἔχομεν καὶ μίαν ἄλλην πορείαν ἀπάδουσαν πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δηλαδὴ παραλλήλως μὲ τὸν θεσμόν τῆς μονογαμίας ἐβάδισε καὶ μία νόσηρά, παραπαίουσα σχέσις μεταξὺ τῶν δύο

φύλων ἢ ὅποια εἶνε φρικώδης πηγὴ κακοῦ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τόσον φρικτὰ εἶνε τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα, ὥστε θρησκεῖαι καὶ φιλοσοφίαι καὶ διδασκαλίαι καὶ νομοθεσίαι συνεκέντρωσαν ὅλας τὼν τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἀποτρέψουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς παρεκκλίσεως ταύτης. Ἄλλ' ἢ προσπάθεια αὕτη δὲν εἶνε λογική. Ἄνευ ἀναλύσεως, ἄνευ ἐρεύνης, ἀπλῶς διότι παρατηρήθησαν φαινόμενα ὀδυνηρά, ἔχει καταδικασθῆ ὡς αἰτία αὐτῶν ἢ μετὰ τῶν δύο φύλων σχέσις, καὶ ἔχει καταδικασθῆ τόσον ἐμφαντικῶς ὥστε ἡ ἀγαμία κατὰ μίαν περίοδον τῆς ἱστορίας ἐθεωρεῖτο ἢ ὑψίστη τῶν ἀρετῶν. Ἄλλ' οὔτε θρησκεῖαι, οὔτε συστήματα ἠθικῆς, οὔτε νομοθεσίαι κατώρθωσαν νὰ φέρουν ἀποτέλεσμα. Ἡ κεκρυμμένη αἰτία ἐπενήργησε διηνεκῶς ἀφ' ἑνὸς μὲν παρεμποδίζουσα τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὑγειοῦς σχέσεως μετὰ τῶν δύο φύλων. ἀφ' ἑτέρου δὲ συντηροῦσα τάσεις νοσηρὰς ἐπιβλαβῶς ἐπιδρώσας εἰς τὸ γένος.

Ὅλα τὰ γένη τῶν ζώων ἅπαξ διὰ τῆς πείρας ἀνέπτυξαν βαθμηδὸν τὸ συμφερότερον εἶδος τῆς σχέσεως τῶν δύο φύλων, ἐφαρμόζουσι αὐτὸ ἀπ' ἐνστίκτου καὶ ἐν εἰρήνῃ, χωρὶς νὰ παρεκκλίνουν ἀπ' αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἀνέπτυξε μὲν καὶ αὐτὸς τὸ εἶδος τῆς σχέσεως ἢ ὅποια εἶνε ἡ συμφερότερα διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀλλὰ δὲν ἐφαρμόζει αὐτὴν ἐν εἰρήνῃ ἀπαρεγκλίτως. Τόσον δὲ ἰσχυρὰ εἶνε ἡ παρέκκλισις του, ὥστε αὕτη ἢ παρέκκλισις νὰ θεωρῆται, μὲ ὅλας τῆς τὰς ὀδυνηρὰς τῆς συνεπειας, στοιχεῖον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ὃ δὲ γάμος ἀπλῆ

κοινωνικὴ συνθήκη, φορτικωτάτου καὶ ἀνιαροῦ χαρακτήρος.

Πρέπει νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ εὔρωμεν τὴν ἀληθῆ ἀλλὰ κεκρυμμένην αἰτίαν τῆς ἀνωμαλίας ταύτης. Ἄλλὰ διὰ τὴν ἐρευναν ταύτην μᾶς χρειάζεται ὀλίγη βιολογικὴ ἀνάλυσις. Ἡ φύσις ἐνωρὶς ἀνεκάλυψεν ὅτι τῆς χρειάζονται δύο φύλα μὲ χωριστοὺς ὀργανισμοὺς διὰ νὰ ἐπεξεργασθῆ τὸ γένος. Ἐνωρὶς τὸ ἄμορφον πρωτόπλασμα ὑπέστη διαφορισμὸν εἰς δύο φύλα. Βαθμηδὸν αὐτὰ τὰ δύο ὀργανικῶς ἀνεπτύχθησαν καὶ ἡ μόνη ἐφαρμογὴ τῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ἰδιοσυστασιῶν, τὰ κατέστησεν ἐντελῶς ἀνόμοια. Ὅσον ἢ ἀνομοιότης τῶν αὐξάνει τόσον αὐξάνει καὶ ἡ ἑλξίς τῶν πρὸς ἄλληλα. Ἐὸ ἀποτέλεσμα εἶνε ὅτι ὅλα τὰ γένη ἔχουν δύο χωριστὰ φύλα, τὰ ὅποια ὡς ἐκ τῆς ἀνομοιότητός τῶν ἔλκονται ἀμοιβαίως καὶ τοιουτοτρόπως ἐκπληροῦν τὴν ἀποστολὴν τῶν, τούτεστι τὴν συντήρησιν τοῦ γένους. Αὕτη ἢ λειτουργία χαρακτηρίζει ὅλα τὰ γένη τῶν ζώων περιλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Δυστυχῶς τὸ ἀνθρώπινον γένος διακρίνεται ἀπὸ τὰ ἄλλα διὰ μιᾶς νοσηρᾶς ὑπερβολῆς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς τῆς λειτουργίας. Ἡ ὑπερβολικὴ ροπὴ πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύτην εἶνε νοσηρὰ κατάστασις καὶ διακρίνει τὸ ἀνθρώπινον ἐξ ὄλων τῶν ἄλλων γενῶν. Αὕτη ἢ ὑπερβολικὴ ροπὴ εἶνε ὅπου κατεδικάσθη, διότι εἰς αὐτὴν ἀπεδόθησαν ὅλαι αἱ ὀδύναι τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅταν τις πάσχη ἀπὸ νοσηρῶς ὑπερβολικῆς πείναν, ὥστε ὅσον περισσότερο πρῶχει τόσον περισσότερο πεινᾷ, βεβαίως

αυτό εἶνε νόσημα τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλους καταστρέφει καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ. Ὁμοίον εἶνε τὸ νόσημα τὸ ὁποῖον κατατρύχει τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ αὐτὸ βεβαίως εἶνε πηγὴ ἀθλιότητος καὶ βλάβης, διότι αὐτὸ τὸ νόσημα φέρει ἐπὶ τέλους τὴν καταστροφὴν τῆς ὑγειοῦς λειτουργίας.

Πρέπει ὁμοίως νὰ ἐρευνήσωμεν τὰ αἷτια τῆς ὑπερβολικῆς ροπῆς ἢ ὁποία χαρακτηρίζει τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὡς εἶπον ἡ ἀνομοιότης τῶν φύλων φέρει τὴν ἔλξιν, καὶ ὅσω μεγαλητέρα ἡ ἀνομοιότης τόσο μεγαλητέρα ἡ ἔλξις. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος παρατηροῦμεν ὅτι ἡ ἀνομοιότης μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἔχει φθάσει εἰς ὑπερβολικὸν βαθμόν. Ἡ ἀνομοιότης εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπάρχη χάριν τῆς ἔλξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ εἶνε ἡ ἔλξις ὑπερβολικὴ, πρέπει ἡ ἀνομοιότης νὰ μὴ εἶνε ὑπερβολικὴ, καὶ νὰ προκύπτῃ αὐτὴ ἡ ἀνομοιότης ὄχι εἰς ὅλα, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα εἶνε οὐσιωδῶς χρήσιμα διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ γένους. Ἐὰν ἡ ἀνομοιότης προκύψῃ εἰς χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε οὐσιωδῶς χρήσιμα διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ γένους, τότε βλάπτεται τὸ γένος. Ἡ φύσις ἐτήρησε τὰς συνθήκας ταύτας εἰς τὰ ζῶα. Τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ εἶνε ἀνόμοια τόσο μόνον, ὅσον ἀρκεῖ νὰ γίνῃ ἡ ἀπαιτουμένη μετρία ἔλξις, καὶ εἰς ἐκεῖνα μόνον τὰ χαρακτηριστικὰ τὰ ὁποῖα εἶνε οὐσιώδη διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ γένους. Ἡ κέρατα τοῦ ἐλάφου εἶνε χρήσιμα εἰς αὐτὸν διὰ νὰ διεξάγῃ πόλεμον κατ' ἄλλων ἐλάφων διεκδικούντων τὴν θήλειαν. (1) ταῦς ἔχει

οὐρὰν τῆς ὁποίας τὸ κάλλος καὶ τὸ ἐπιβάλλον μέγεθος χρησιμεύει νὰ ἐλκύῃ τὴν θήλειαν, ἀλλ' ἂν αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικὸν ἀναπτυχθῇ ὑπερβολικὰ ὥστε ἡ οὐρά του νὰ γίνῃ τεραστίων διαστάσεων, τότε ὁ ταῦς ζημιούται καὶ ἀτομικῶς καὶ συνολικῶς. Ἡ ἀνομοιότης μεταξὺ τῶν δύο φύλων εἰς μὲν τὰ ζῶα τηρεῖται ἐντὸς τῶν προσηκόντων ὁρίων τῆς, ἀλλ' εἰς τὸν ἄνθρωπον ὑπερβαίνει τὰ ὅριά της· ὁ ἄνθρωπος ἐπομένως ζημιούται καὶ ἀτομικῶς καὶ συνολικῶς. Παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις ἡ ὑπερβολικὴ ἀνομοιότης ἔφερεν ὑπερβολικὴν ἔλξιν ἢ ὁποία διατάραξε τὴν ἰσορροπίαν τῶν σχέσεων μεταξὺ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς μέχρις ὀλεθρίου βαθμοῦ.

(1) νόμος τῆς συντηρήσεως τοῦ ἀτόμου καὶ ὁ νόμος τῆς συντηρήσεως τοῦ συνόλου εἶνε δύο νόμοι λειτουργοῦντες, δυνάμει ἰσορροπίας ἐπιδράσεων. Οἱ δύο αὐτοὶ νόμοι δὲν λειτουργοῦν ἐν συμπράξει, πολλάκις μάλιστα εὐρίσκονται εἰς σύγκρουσιν. Ἡ βιοπάλη εἶνε ἡ ἐπαρχία τοῦ νόμου τῆς συντηρήσεως τοῦ ἀτόμου. Ἡ σχέσις τοῦ γάμου εἶνε ἡ ἐπαρχία τοῦ νόμου τῆς συντηρήσεως τοῦ γένους. Ἰπὸ τὸ κράτος τοῦ πρώτου τὰ δύο φύλα ἄρρεν καὶ θῆλυ ἀναπτύσσονται ὁμοιομόρφως. Ἰπὸ τὸ κράτος τοῦ δευτέρου τὰ δύο φύλα ἀναπτύσσονται ἀνομοιότητος. Ἡ ἰσορροπία μεταξὺ τῶν δύο νόμων εἶνε τοιαύτη ὥστε ἡ λειτουργία τοῦ πρώτου μετριάζει τὰς ἀνομοιότητας. Ἡ βιοπάλη ἀναπτύσσει τὸ γένος. Ἡ σχέσις τοῦ γάμου ἀναπτύσσει διαφορὰν φύλων. Διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἀνάπτυξις τοῦ γένους εἶνε σπουδαῖον πρᾶγμα

διότι ὁ ἄνθρωπος ἐπιδέχεται ἄπειρον ἀνάπτυξιν· δὲν συμφέρει ἐπομένως νὰ διαταραχθῇ ἡ ἰσορροπία τῶν δύο νόμων. Εἰς οὐδὲν ἀπὸ τὰ λοιπὰ γένη ἔχει διαταραχθῆ. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἡ διατάραξις χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν εἰς τὸν πολιτισμόν. Ἵψυρε δὲ τὴν διατάραξιν ταύτην ἡ οἰκονομικὴ ἐξάρτησις τῆς γυναικὸς ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ἵπειδὴ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς γυναικὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὁράσιν τοῦ ἀνδρός καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν ἰδικήν της ὁράσιν (ὡς ἐξηγήσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον), συμβαίνει ὥστε ἡ βιοπάλη καὶ ἡ γαμικὴ σχέσις νὰ ἀπολήγουν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα εἰς τὴν ἐπι μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀνομοιότητα τῶν δύο φύλων, ἐνῶ ἔπρεπεν αἱ δύο ἐπιδράσεις νὰ εὐρίσκωνται εἰς ἰσορροπίαν τοιαύτην ὥστε ἡ βιοπάλη νὰ ἀναχαιτίζῃ τὰς ἀνομοιότητας. Μὴ εὐρισκομένων εἰς ἰσορροπίαν τῶν δύο τούτων ἐπιδράσεων τὸ ἀρσενικὸν φύλον γίνεται τὸ περιβάλλον τῆς γυναικὸς. (1) ἄνῃρ καθὼ τρέφων τὴν γυναῖκα γίνεται τὸ περιβάλλον αὐτῆς. Κατὰ τὸν νόμον τῆς βιοπάλης πᾶν ὄν ὑφίσταται τροποποιήσεις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ περιβάλλον του, ὥστε νὰ ἀναπτύξῃ τὰ εἰδικὰ προσόντα δι' ὧν ἐπιτυγχάνει τὴν ὑπόστασίν του ἀνεξαρτήτως τῆς σχέσεως τῶν φύλων. Κατὰ τὸν νόμον τῆς σχέσεως τῶν δύο φύλων πᾶν ὄν ὑφίσταται τροποποιήσεις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς ἄλλα ἄτομα τοῦ ἀντιθέτου φύλου διὰ νὰ ἀναπτύξῃ ἄλλα προσόντα δι' ὧν νὰ ἐλκύῃ τὸ ἄτομον τοῦ ἀντι-

θέτου φύλου καὶ οὕτω ἐπιτυγχάνεται ἡ συντήρησις τοῦ γένους ἀσχέτως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάγκην. Προκειμένου περὶ τοῦ ἀνθρώπινου γένους αἱ δύο αὗται δυνάμεις δηλαδὴ ἡ οἰκονομικὴ ἀνάγκη καὶ ἡ ἐρωτικὴ ἀνάγκη συνδέονται διότι ἡ γυνὴ ὑφίσταται τροποποιήσεις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν σύζυγόν της ὁ ὁποῖος εἶνε τὸ μόνον περιβάλλον της. Ἵπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ἡ γυνὴ ἐπεδόθη νὰ ἐλκύῃ τὸν ἄνδρα ὄχι μόνον λόγῳ ἐρωτος, ἀλλὰ καὶ λόγῳ βιοπορισμοῦ. Ἵπαυσε νὰ ἀναπτύσσῃ προσόντα διὰ τὴν οἰκονομικὴν της ὑπόστασιν. Τὸ φυσικὸν περιβάλλον τὸ ὁποῖον ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ ἀνδρός δὲν ἐπενεργεῖ ἐπὶ τῆς γυναικὸς. Ὅλαι αἱ τροποποιήσεις τὰς ὁποίας ἡ γυνὴ ὑφίσταται ἀναφέρονται εἰς τὸν ἄνδρα ὁ ὁποῖος τὴν τρέφει. Συνέπεια ἐντεῦθεν εἶνε ἡ ὑπερβολικὴ ἀνομοιότης μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναικὸς, ἡ ἐντεῦθεν ὑπερβολικὴ ἔλξις μεταξὺ τῶν δύο φύλων καὶ ἡ ἐντεῦθεν νοσηρὰ τροπὴ τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἡ ἐρωτικὴ ἀνάγκη. Μὲ ἄλλας λέξεις ἡ γυνὴ περιῆλθεν εἰς τὴν ἀξιοθρήνητον θέσιν τοῦ νὰ ἐπιτυγχάνῃ τὸν βιοπορισμόν της διὰ τῆς ἐνασκήσεως τῶν λειτουργιῶν αὐτῆς ὡς γυναικὸς, ὄχι διὰ τῆς ἐνασκήσεως τῶν λειτουργιῶν αὐτῆς ὡς ἀνθρώπινου ὄντος.

Εἰς τὸ προσεχὲς ἄρθρον θὰ καταδείξωμεν ὅτι ἕνεκα τῶν εἰρημένων ἡ γυνὴ ἔχει ἀποκλεισθῆ ἀπὸ τὰς ἡράσεις, ἀσχολίας καὶ ἐπιδιώξεις τῆς ζωῆς ἀνθρωπότητος.

Ο ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Ἡ οικονομικὴ ἐξάρτησις τῆς γυναικός ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἔφερεν ὑπερβολικὴν ἀνομοιογένεια μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Λόγω τῆς ὑπερβολικῆς ἀνομοιογένειας μεταξὺ τῶν δύο φύλων ἔχομεν ἀφ' ἑνὸς ὑπερβολικὸν γυναικισμόν τῆς γυναικός, καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπερβολικὸν ἀνδρισμόν τοῦ ἀνδρός. Εἶνε μερικὰ γένη ἐντόμων εἰς τὰ ὁποῖα συμβαίνει τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Τόσον διαφέρει τὸ ἄρρεν ἀπὸ τὸ θήλυ ὥστε πολλοὶ ἐρευνῆται τῆς ζωολογίας ἠπατήθησαν ἐκλαθόντες αὐτὰ χωριστὰ γένη. Τὰ θήλεα αὐτῶν κατανοοῦν νὰ μεταβάλλωνται εἰς σάκκους αὐγῶν καὶ βαθμηδὸν τὸ γένος αὐτὸ ἐκλείπει. Γενικῶς ὅμως εἰπεῖν, εἰς ὅλα τὰ γένη τῶν ζώων, ἐξαιρουμένου τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ἀνομοιογένεια μεταξὺ τῶν δύο φύλων εἶνε μετρία.

Ἡ ἀνομοιογένεια μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναικός δὲν περιορίζεται εἰς τὴν διασκευὴν τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται καὶ εἰς ἠθικὰς ιδιότητας. Ἡ βία παραδείγματος χάριν, ἐν γένει, εἶνε ἀρσενικὸν χαρακτηριστικόν, ἐνῶ ἡ στοργὴ εἶνε εἰδικῶς θηλυκὸν χαρακτηριστικόν. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὁλόκληρος ἡ δρᾶσις μας ἔχει διαιρεθῆ εἰς ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ χαρακτηριστικά. Ἡ διαίρεσις αὕτη εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς νοσηρᾶς καταστάσεως ἡ ὁποία ἐπιτρέπει τὴν συγχώνευσιν τῆς οικονομικῆς ἀνάγκης μετὰ τὴν ἐρωτικὴν ἀνάγκην. Ἐν τούτοις ὁ ὑπερβολικὸς ἀνδρισμὸς τοῦ ἀνδρός δὲν εἶνε τόσον μέγας ὅσον ὁ ὑπερβολικὸς γυναικισμὸς τῆς γυναικός· καὶ ὁ λόγος εἶνε

διότι ἡ βιοπάλη ἔχει ἐξασκήσει κάποιον ἱραγμόν, τόσον μάλιστα, ὥστε ἐλέγχθη ὅτι αἱ σχέσεις τῆς καρδίας διὰ τὸν ἄνδρα εἶνε ἀπλοῦν ἐπεισόδιον, ἐνῶ διὰ τὴν γυναῖκα εἶνε ὁλόκληρος ἡ ἱστορία τοῦ βίου τῆς. Ἐὰ δεινὰ ἐπομένως τῆς κοινωνίας προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὸν ὑπερβολικὸν γυναικισμόν τῆς γυναικός, ὄχι μόνον φυσιολογικῶς, ἀλλὰ καὶ ψυχολογικῶς καὶ κοινωνικῶς. Τὸ μικρόσωμον, ἡ ἀδυναμία, τὸ λεπτοφυὲς τῆς γυναικός εἶνε μειονέκτημα καὶ δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸ γένος. Ἡ μεγάλη σφοδρότης ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς γυναικός, καὶ αὐτὸ εἶνε μειονέκτημα. Ἀλλὰ ἡ σφραῖρα τῆς πολιτικῆς δράσεως εἶνε τὸ μεγαλύτερον διακριτικὸν μεταξὺ τῶν δύο φύλων, τόσον πολὺ ὥστε ἐδέησε νὰ δημιουργηθῆ μέγα γυναικεῖον κίνημα διὰ νὰ διατυπωθῆ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι αἱ γυναῖκες εἶνε καὶ αὐταὶ πρόσωπα.

Εἰς ὅλας τὰς χώρας ὑπάρχουν παροιμίαι περὶ γυναικός ὡσανεὶ ἡ γυνὴ ἦτο ἀλλότριον γένος ἐλθὸν ἀπὸ ἄλλον πλανήτην. Περὶ τῶν ἀνδρῶν αἱ παροιμίαι διαλαμβάνουν πάντοτε ὠρισμένα ἄτομα. Δὲν λαμβάνουν τὸν ἄνδρα ὡς φύλον, ἀλλὰ πραγματεύονται μόνον διὰ τὰς ιδιότητάς του ἀτομικῶς. Τὴν γυναῖκα ὁμοίως τὴν λαμβάνουν ὡς φύλον καὶ ἀναφέρουν, παραδείγματος χάριν, «τὰ δάκρυα τῆς γυναικός» «τὰ λόγια τῶν γυναικῶν» «πῦρ, θάλασσα, γυνὴ, κακὰ τρία» καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἐν πρᾶγμα πρέπει καλῶς νὰ κατανοηθῆ ὑπάρχουν ιδιότητές σκοποῦ-

σαι τὴν συντήρησιν τοῦ ἀτόμου καὶ ὑπάρχουν ιδιότητες σκοποῦσαι τὴν συντήρησιν τοῦ γένους. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατήρησιν τοῦ γένους τὸ ἄρρεν ἔχει χωριστὰ ὄργανα καὶ χωριστὰς λειτουργίας ἀπὸ τὸ θῆλυ, Ὅσον ἀφορᾷ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου, ἄρρεν καὶ θῆλυ ἔχουν τὰ αὐτὰ ὄργανα καὶ τὰς αὐτὰς λειτουργίας. Ἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀλόκληρος ἡ δρᾶσις διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ ἀτόμου ἔχει ἀποδῆ ἀποκλειστικὴ τοῦ ἀνδρός. Ὁ ἀποκλεισμός τῆς γυναικὸς ἀπὸ τὴν δρᾶσιν ταύτην οὐδόλως δικαιολογεῖται, διότι ἡ γυνὴ ἔχει τὰ αὐτὰ ὄργανα πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀτόμου τὰ ὅποια ἔχει καὶ ὁ ἀνὴρ. Ἡ βιομηχανία, τὸ ἐμπόριον, αἱ ἐπιστῆμαι, αἱ ἐξερευνήσεις, ἡ διοικήσεις, ὅλα αὐτὰ ἀνάγονται εἰς τὸν νόμον τῆς διατηρήσεως τοῦ ἀτόμου. Δὲν ἀπαιτοῦν χωριστὴν λειτουργίαν τοῦ ἐνὸς φύλου ἀπὸ τὸ ἄλλο. Χωριστὰ ὄργανα καὶ χωριστὰς λειτουργίας ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τῆς διατηρήσεως τοῦ γένους. Ἄλλ' ὁ ἀποκλεισμός τῆς γυναικὸς ἀπὸ τὴν δρᾶσιν πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀτόμου ἐλέγχει τὸ νοσηρὸν τῆς ἀνομοιότητος μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναικὸς εἰς ὅλας τὰς σφαίρας τοῦ βίου.

Βαθυηδὸν ἀντὶ πολλῶν θυσιῶν καὶ ἀγώνων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζεται ὅτι ὁ βίος εἶνε ἐπαρχία τῆς γυναικὸς ὅσον καὶ τοῦ ἀνδρός. Παρῆλθεν ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν τὸ ράψιμον ἦτο γυναικεῖον ἔργον, τὸ δὲ γράψιμον ἀνδρικόν· ἐξακολουθοῦμεν ὁμῶς νὰ ἐντυπώνωμεν εἰς τὰ τέκνα μας ἰσχυρὰν συναίσθησιν διακρίσεως τῶν φύλων ἐνῶ αὐτὴ ἡ συναίσθησις ἔπρεπε νὰ ὑπνώττη μέχρι ἐφη-

βότητος. Ἀπὸ μικρὰ συνειθίζομεν τὰ ἀγόρια νὰ αἰσθάνωνται ὅτι εἶνε ἀγόρια καὶ τὰ κοράσια ὅτι εἶνε κοράσια.

Προσέχομεν ὥστε καὶ ἡ ἐνδυμασία των νὰ εἶνε ἀνάλογος μὴ τύχη καὶ λησμονήσουν τὸ φύλον των καὶ στολίζομεν τὰ κοράσια γυναικοπρεπῶς ὥστε νὰ διακρίνωνται ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερα. Ἀληθῶς οἱ στολισμοὶ τῆς γυναικείας περιβολῆς εἶνε καὶ αὐτοὶ ἀπόδειξις τῆς μεγάλης ἀνομοιότητος μεταξὺ ἀνδρός καὶ γυναικός. Ἐν τούτοις μαρτυροῦν μᾶλλον ὅτι ἀνεστράφησαν οἱ ὅροι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔλξιν μεταξὺ τῶν δύο φύλων, διότι εἰς τὰ ἄλλα γένη τῶν ζώων, τὰ ἄρρενα συναγωνίζονται μεταξὺ των ἐπὶ διακοσμήσει καὶ τὸ θῆλυ ἐκλέγει τὸ ἐλκυστικώτερον ἄρρεν· ἐνῶ παρ' ἡμῖν αἱ γυναῖκες συναγωνίζονται διὰ τοῦ κάλους τῆς περιβολῆς των καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκλέγει τὴν ἐλκυστικωτέραν, γενικῶς εἰπεῖν. Καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν συνάμα φροντίζομεν νὰ διαφέρουν τὰ ἀγόρια μας ἀπὸ τὰ κοράσιά μας — εἰς τὴν διαγωγὴν των πρὸς ἀλληλα καὶ εἰς τὴν διαγωγὴν των πρὸς τὸν κόσμον ἐν γένει. Ὅλα τὰ παραγγέλματά μας εἰς τὰ ἀγόρια εἶνε προτρεπτικά, ἐνῶ ὅλα τὰ παραγγέλματά μας εἰς τὰ κοράσια εἶνε ἀποτρεπτικά.

Τὸ φρονιμώτερον καὶ τὸ συμφερώτερον εἶνε νὰ μὴ ἐπιτρέπωμεν συναίσθησιν διαφορᾶς μεταξὺ ἀρρενος καὶ θήλεος μέχρι τῆς ἡλικίας καθ' ἣν ἡ συναίσθησις αὐτὴ εἶνε ἀναπόφευκτος αὐτομάτως προκύπτουσα. Ἡ συναίσθησις ἐρχομένη προῶως, ἀπλούστατα ἀποδεικνύει τὴν νοσηρὰν καταστάσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ

άνθρώπινον γένος ὅσον ἀφορᾷ τὰς σχέσεις τῶν δύο φύλων καὶ εἶπομεν ὅτι ἡ νοσηρὰ αὐτὴ κατάστασις εἶνε ἀποτέλεσμα τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ βιοπορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν δρασίαν τοῦ ἀνδρός, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἰδίαν τῆς δρασίαν. Ἰσχυρῶς ἡ ἐποχὴ μας δεκνύει πολλὰ σημεῖα ὅτι ἡ γυνὴ ἀρχίζει νὰ ἀρυπνί-

ζεται ἀντιλαμβανομένη τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν καὶ θεωροῦσα ὄχι μόνον συμφέρον τῆς, ἀλλὰ καὶ καθήκον τῆς καὶ εὐθύνην τῆς ἀπέναντι τοῦ μέλλοντος τῆς ἀνθρωπότητος νὰ ἐξαρτᾷ τὸν βιοπορισμὸν τῆς ἀπὸ τὴν ἰδικήν τῆς ἀτομικὴν τῆς δρασίαν καὶ ἐνέργειαν, ἀνεξαρτήτως ἀνδρός, εἴτε πατρός, εἴτε ἀδελφοῦ, εἴτε συζύγου.

ΠΩΣ ΕΧΑΣΕΝ Η ΓΥΝΗ ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΝ ΤΗΣ

Εἰς τὰ προηγούμενα ἄρθρα ἀπεδείξαμεν ὅτι ἡ γυνὴ εἶνε οἰκονομικῶς ἐξηρητημένη ἀπὸ τὸν ἀνδρα. Ὅτι ἐκ τούτου ἐπήγαγεν ὑπερβολικὴ ἀνομοιότης μεταξὺ τῶν δύο φύλων. Προσέτι ἀνελύσαμεν τὰς ἐπιδράσεις αἱ ὁποῖαι φέρουν μετριασμὸν τῆς ἀνομοιότητος ταύτης. Ἄνευ αὐτοῦ τοῦ μετριασμοῦ ἡ ἀνομοιότης θὰ ἐφθάνεν εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον καὶ θὰ συνέβαινε τὸ φαινόμενον τῶν ἐντόμων ἐκείνων τῶν ὁποίων ἡ θήλεια χάσασα πᾶσαν οἰκονομικὴν αὐτενέργειαν καὶ ὑποστᾶσα τὰς ἀκροτάτας τροποποιήσεις πρὸς τὴν θήλειαν φύσιν, κατήντησεν ἕνας ἀπλοῦς σάκκος αὐγῶν, ὁργανισμὸς ἀμοιρος τῆς δυνάμεως τοῦ αὐτοσυντηρεῖσθαι, ἱκανὸς μόνον εἰς ἀναπαραγωγὴν. Διὰ τὰ ἕντομα αὐτά, ἐννοεῖται, τὸ μόνον πρόβλημα εἶνε ἡ συντήρησις τοῦ εἴδους, καὶ δὲν βλάπτει τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ οἰκονομικὴ ἀνικανότης τοῦ θήλεος. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἡ οἰκονομικὴ ἀνικανότης τῆς γυναικὸς βλάπτει σπουδαίως διότι ἀναχαιτίζει τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ γένους. Ἐὐ ἀνθρώπινον

γένος ἔχει καὶ ἄλλους σκοποὺς πλὴν τῆς ἀναπαραγωγῆς τοῦ εἴδους.

Πᾶς ζῶν ὁργανισμὸς εἶνε μία ἰσοροπία δυνάμεων αἱ ὁποῖαι, ἀναχαιτίζουσαι ἀλλήλας, κανονίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁργανισμοῦ. Ἡ φύσις ἀγαπᾷ τὴν ἰσοσταθμίαν. Παραδείγματός χάριν, ὄντα τὰ ὁποῖα διαιτῶνται εἰς δένδρα δὲν δύνανται νὰ γίνουν μεγάλα, ὅσον ὄντα τὰ ὁποῖα διαιτῶνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πᾶσα δὲ ἰδιότης τοῦ ζῶντος ὁργανισμοῦ τείνει νὰ αὐξάνη διὰ τῆς χρήσεως καὶ νὰ ἐλαττώνεται διὰ τῆς ἀχρηστίας. Ἡ ἀρχέγονος γυνὴ ἦτο ἰσχυρὰ, ἀγρία, εὐκίνητος, δραστηρία ὅσον καὶ ὁ ἀρχέγονος ἀνὴρ. Οἱ ἄνδρες μόνον ὑπερεῖχον τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν μαχιμότητα, τὴν ὁποῖαν ἀνέπτυξαν ὡς ἐκ τοῦ πρὸς ἀλλήλους ἀνταγωνισμοῦ πρὸς κατάκτησιν τῆς ἀγαπωμένης, διότι ὁ γάμος τότε ἀπεφασίζετο μόνον διὰ μάχης μεταξὺ τῶν μνηστήρων. Ἡ γυνὴ περὶ τῆς ἡ μάχης, ἀπλούστατα ἀροῦ ἀπαθῶς παρηκολούθησε τὴν σύγκρουσιν ἐδέχετο τὴν χεῖρα τοῦ νικητοῦ. Ὅσον μόνον τὴν ἀπησχόλει τὸ ζήτημα τοῦ γάμου.

Ἰῆς ἔμενεν ἀφθονος καιρὸς νὰ περιπλανᾶται καὶ εἰς τὰ δάση καὶ νὰ εὐρίσκη τὰ πρὸς συντήρησιν, καὶ βεβαίως καὶ τὰ πρὸς ἐνδυμασίαν τῆς, ἀναγκαιοῦντα. Ἢ σύγκρουσις τῶν μνηστῆρων πρὸς κατάκτησιν τῆς νύμφης δὲν ἦτο βεβαίως εὐκόλον πρᾶγμα καὶ φαίνεται ὅτι μὲ τὸν καιρὸν ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀνδρός αἰα φαινή ἰδέα ἔσκέφθη ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀποφεύγη αὐτὰς τὰς μάχας μὲ τοὺς ἀντιπάλους του. Ἢ ἐράσμιος ἀρχέγονος ἀνεκάλυψεν ὅτι ἦτο πολὺ πρακτικώτερον νὰ κηρύττη πόλεμον ὄχι πλέον κατὰ τῶν ὁμοφύλων του, ἀλλὰ κατ' αὐτῆς τῆς γυναικὸς τὴν ὅποίαν ἐπωφθαλιμία καὶ ἡ ὅποια δὲν εἶχε τόσον πολεμικὸν μένος ὡς αὐτός. Ἢ κυρίεως τοιοιτοτρόπως τὴν νικωμένην καὶ τὴν ἠχημαλώτιζεν. Ἢ κτοτε ἡ γυνὴ εἶνε δούλη τοῦ ἀνδρός καὶ ὁ Παῦλος σεβόμενος αὐτὴν τὴν παράδοσιν παρήγγειλεν ἵνα ἡ γυνὴ ὑπακούῃ τὸν ἄνδρα. Χάσασα τὴν ἐλευθερίαν τῆς, ἡ ἀρχέγονος γυνὴ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἀναζητῇ τὴν τροφὴν τῆς. Περιάγεται εἰς περιωπὴν κατωτέραν τῆς πιθήκου ἡ ὅποια καὶ τὰς μητρικὰς τῆς λειτουργίας ἐκπληροῖ καὶ ἐλευθέρᾳ εἶνε προσέτι νὰ συλλέγη τὰ καρύδια καὶ τὰ φρούτα τὰ ὅποια τῆς ἀναγκαιοῦν διὰ τροφὴν ἑαυτῆς καὶ τῶν νεογνῶν τῆς. Ἢ γυνὴ ἔχασε τοιοιτοτρόπως τὴν οικονομικὴν τῆς ἀνεξαρτησίαν μὴ οὔσα πλέον εἰς θέσιν νὰ εὐρίσκη δι' ἰδίας δράσεως τὸν βιοπορισμὸν τῆς. Ἢ δὲ ἀνὴρ, ἀφοῦ τόσον ἐγωϊστικῶς ἔλυσε τὸ πρόβλημα τοῦ γάμου εὐρέθη ἀντιμέτωπος, ὡσανεὶ ἐκ νεμέσεως, ἀπέναντι ἄλλου προβλήματος. Τὸν ἀπασχολεῖ ἤδη δεινῶς τὸ

πρόβλημα τῆς διατροφῆς τῆς συμβίας του καὶ τῶν τέκνων τῆς. Τὴν θέλει νὰ τὴν ἔχη, ἀλλὰ τὴν θέλει νὰ τὴν ἔχη ζῶσαν καὶ ἀφοῦ δὲν τῆς ἐπιτρέπει πλέον νὰ ζῇ, δι' ἰδίας τῆς δράσεως, ὁ ἀνὴρ ἀναγκάζεται νὰ τὴν τρέφῃ αὐτός, καὶ προσέτι νὰ τὴν ἀνακουρίξῃ εἰς τὰ μητρικὰ καθήκοντα ἀφοῦ εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ τρέφῃ καὶ τὸ τέκνον τῆς. Ἢ τιμωρία τοῦ ἐγωϊσμοῦ του δὲν ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ. Ἢν τούτοις ἡ νέα κατάστασις ἀπέβη ἀναπόδραστος καὶ καὶ ὁ ἀνὴρ ἐκὼν ἄκων τὴν ἀπεδέχθη· μάλιστα μὲ τὸν καιρὸν ἡ νέα διαρρυθμῖσις ἐράνη ἀπλουστάτη καὶ δὴ ἐπέσυρε καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν ποιητῶν, καλλιτεχνῶν, ἱερέων, διδασκάλων, πολιτευτῶν καὶ φυσιολόγων. «Ἢ ὠραιότερον πρᾶγμα» μᾶς ψάλλουν ὅλοι αὐτοὶ τώρα ἀπὸ τόσων αἰῶνων «τὶ ὠραιότερον πρᾶγμα, τὶ συγκινητικώτερον αὐτῆς τῆς στοργῆς τοῦ πατρός διὰ τὴν οἰκογένειάν του καὶ αὐτῆς τῆς ἀπαλλαγῆς τῆς μητρὸς ἀπὸ τὴν οικονομικὴν φροντίδα ὥστε ν' ἀφοσιῶται ὀλόκληρος εἰς τὰ τέκνα τῆς καὶ εἰς τὸν σύζυγόν τῆς». Μολαταῦτα ἡ κεντρικὴ ἰδέα αὐτῆς τῆς ὠραίας διαρρυθμίσεως εἶνε ἓν εἶδος συμβολαίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἡ μὲν γυνὴ συναινεῖ νὰ τέρπῃ τὸν ἄνδρα, ὁ δὲ ἀνὴρ συναινεῖ νὰ τρέφῃ τὴν γυναῖκα. Δυνάμει αὐτοῦ τοῦ συμβολαίου ἡ γυνὴ ὑπέγραψε τὴν ὑποδούλωσίν τῆς, διότι ὁ τρεφόμενος εἶνε πάντοτε δούλος τοῦ τρέφοντος, ὑπέγραψε καὶ τὴν ἐκπτωσίν τῆς ἀπὸ τῆς ὑπερηφάνου γυναικείας περιωπῆς, διότι ὡς ἀντάλλαγμα τῆς διατροφῆς τῆς συνήνεσε νὰ παρέχῃ τὴν τέρψιν τοῦ διατροφέως. Ἢν τούτοις ὅλοι ἐπή-

νεσαν καὶ ἐθαύμασαν τὴν σύμβασιν ταύτην, διὰ τῆς ὁποίας συγχέεται ἀξιοθρηνητῶς ἡ οἰκονομικὴ ἀνάγκη μετὰ τῆς ἐρωτικῆς ἀνάγκης, ἀπέμεινε δὲ μόνον εἰς τὸν κοινωνιολόγον νὰ βροντοφωνήσῃ καταδεικνύων τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀτομικῶς τε καὶ συνολικῶς.

Ἄπαξ φυσικὸν περιβάλλον τῆς γυναικὸς ἐγένετο ὁ σύζυγός της, ἡ γυνὴ ἐπαύσε νὰ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντος τὸ ὁποῖον ἀναπτύσσει τὴν ικανότητα τοῦ βιοπορισμοῦ. Ἐπαύσεν ἐπομένως καὶ νὰ τὴν ἀναπτύσῃ αὐτὴν τὴν ικανότητα. Πῆρχισε νὰ ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ συζυγικοῦ περιβάλλοντος μόνον, διότι ἐξ αὐτοῦ πλέον προσδοκᾷ τὸν βιοπορισμὸν της. Ὅλα τὰ παρασιτικὰ ὄντα ἀναπτύσσουν ιδιότητας διὰ τῶν ὁποίων ὁ παρασιτισμὸς θεμελιώνεται καὶ κραταιοῦται, ὅπως ὅλα τὰ ἀνεξάρτητα ὄντα ἀναπτύσσουν ιδιότητας διὰ τῶν ὁποίων ἡ ἀνεξαρτησία των θεμελιώνεται καὶ κραταιοῦται. Ἡ γυνὴ ἀποκλεισθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀνεξάρτητον δρᾶσιν πρὸς βιοπορισμὸν, κατεδικάσθη νὰ ἀναπτύξῃ ὅλας τὰς ιδιότητας τοῦ παρασιτισμοῦ, ἐπειδὴ δὲ ἐγένετο παράσιτον τοῦ συζύγου λόγῳ τῆς ἐρωτικῆς ἀνάγκης, αἱ ιδιότητες τὰς ὁποίας ἡ γυνὴ ἀνέπτυξεν εἶνε ιδιότητες ἀποβλέπουσαι τὴν ἀποκλειστικῶς γυναικεῖαν ἐλκτικὴν τῆς δύναμιν. Ἡ οἰκονομικὴ τῆς κατάστασις ἐξαρτᾶται πλέον ἀπὸ τὸ ἂν ἀρέσῃ εἰς τὸν ἄνδρα, ὥστε μόνον ἐκ τῆς γυναικείας ἐλκτικῆς τῆς δυνάμεως ἀντλεῖ πλέον τὸ προσωπικὸν τῆς ὄφελος. Ἡ Ὁδαλίσκη μὲ τὰ πολλὰ

φέλλια καὶ περιδέραια καὶ ἡ Débutante μὲ τὰς πολλὰς ἀνθοδέσμας, εἰς τὸ αὐτὸ ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ οἰκονομικὸν των ὄφελος σαγηνεύουσαι τὴν καρδίαν τοῦ ἀνδρός. Φρικιῶμεν ὅταν βλέπωμεν τὸ εἰδεχθὲς τῆς συναλλαγῆς αὐτῆς εἰς τὴν ἐφήμερον φανεράν ἀγοράν, ἀλλὰ ἐνθουσιῶμεν ὅταν βλέπωμεν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα μονιμοποιούμενον ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ νόμου, τῶν ἀνθέων καὶ τῶν ρωμαντικῶν αἰσθημάτων. Κοινωνιολογικῶς ὁμως καὶ βιολογικῶς τὸ ἀποτέλεσμα ἐπὶ τοῦ γένους εἶνε τὸ αὐτό. Ἰῆς ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις ἡ γυνὴ ἐξασφαλίζει τὸν ἄρτον της ἀπὸ τὸν ἄνδρα δυνάμει τῆς ἐρωτικῆς σχέσεως. Μάλιστα ἡ αἰγίς τοῦ γάμου εἶνε χειροτέρα διότι ἡ ἀποδοχὴ τῆς διαρρυθμίσεως ταύτης εἶνε ἀπόλυτος καὶ ἡ γυνὴ ὡς σύζυγος ἀδυσωπήτως πλέον τροποποιεῖται ἐπὶ τὸ γυναικοπρεπέστερον.

Δύο ἀποτελέσματα ἐκ τούτου προκύπτουν. Πρῶτον ὁ ὀρίζων τῆς γυναικὸς περιορίζεται. Ἡ οἰκιακὴ ἐστία θεωρεῖται ὁ μόνος νόμιμος αὐτῆς ὀρίζων. Εἶνε ὅπως τὸ θῆλυ ἐκεῖνο ἔντομον τὸ ὁποῖον ἐξ ἀναλόγου περιπτώσεως ἐπαθε κολόβωσιν τῶν πτερυγῶν του, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ ἄρρενος, τίκτει μυριάδας αὐγῶν καὶ ἀποθνήσκει. Οὕτω καὶ ἡ γυνὴ ἐπαθε κολόβωσιν τῶν στοχασμῶν της. Δεύτερον ἡ δρᾶσις τῆς γυναικὸς περιορίζεται. Ἡ δημιουργητικότης αὐτῆς κατεστράφη διότι ἀπὸ αἰῶνας ἤδη τῆς ἔχει ἀπαγορευθῆ νὰ παράγῃ. Μία ἀπὸ τὰς πρώτας Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας ἐσυζήτησε σπουδαίως ἂν ἡ γυνὴ ἔχει

ψυχὴν, καὶ διὰ ψηφοφορίας ἀπειρασίσθη ὅτι ἔχει. Τόσῳ μέγας ὑπῆρξεν ὁ προκύψας διαφορισμὸς μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Θὰ ἦτο δὲ πολὺ μεγαλύτερος ἐάν δὲν ἐπενήργει ὁ νόμος τῆς κληρονομικότητος, διότι πᾶν κοράσιον γεννώμενον κληρονομεῖ καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα του χαρακτηριστικὰ ἀνεξαρτησίας. Δυστυχῶς καὶ πᾶν ἀρσενικὸν γεννώμενον κληρονομεῖ ἀπὸ τὴν μητέρα του χαρακτηριστικὰ ὑποδουλώσεως. Ὁ νόμος τῆς κληρονομικότητος μᾶς ἔσωσεν ἀπὸ τὴν τύχην τῶν ἐντόμων ἐκεῖνων τῶν ὁποίων ἡ θήλεια εἶνε σάκκος αὐγῶν. Οἷα ὁμῶς δοκιμασία διὰ τὴν γυναῖκα! Πᾶσα γυνὴ νὰ κληρονομηθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα της ὁρμέμματα ἀνεξαρτητικῆς φρονήματος καὶ νὰ εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ συμπνίγη λόγῳ τῶν γυναικείων παραδόσεων καὶ συνθηκῶν! Οὕτω ἡ γυνὴ ἔχει ἐπὶ τῶν ὤμων της ὀλόκληρον τὸ φορτίον τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος. Ὁ ἐντεῦθεν κίνδυνος εἶνε ἡ ἀπόσβεσις τοῦ γένους διότι ὅταν μία λειτουργία ἀναπτυχθῇ ὑπὲρ τὸ δέον ὅλα αἱ ἄλλα περιέρχονται εἰς ἀτονίαν καὶ ἐξάντλησιν. Πολλὰ

ἔθνη ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀπεσβέσθησαν ἐκ τοιοῦτου λόγου. Ἄν ἐν ἔθνος δὲν βαδίξῃ τὴν ὁδὸν τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ, θὰ ἐκλείψῃ κατ' ἀνάγκην. Ἄλλὰ τί εἶνε πολιτισμὸς; Ἀνάπτυξις εἰδικῶν λειτουργιῶν δυνάμει τῶν ὁποίων νὰ ἐξαρτᾶται ἕκαστος ἡμῶν ἀπὸ τὴν κοινωνίαν κατὰ τρόπον ὥστε ἡ μὲν κοινωνία νὰ χορηγῇ εἰς ἡμᾶς τὰ μέσα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἕκαστος δὲ ἐξ ἡμῶν νὰ χορηγῇ εἰς τὴν κοινωνίαν ὑπηρεσίας, ἀναγκαιούσας εἰς αὐτὴν ὡς σύνολον, καὶ ὄχι εἰς ἡμᾶς ἀτομικῶς. Ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐννοιαν τοῦ πολιτισμοῦ δὲν δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἀποκλεισθῇ χωρὶς ὁ ἀποκλεισμὸς της νὰ φέρῃ τὸν ἐκφυλισμὸν τοῦ ὅλου γένους. Ἡ συγχώνευσις τῆς οἰκονομικῆς ἀνάγκης μετὰ τὴν ἐρωτικὴν ἀνάγκην παρήγαγε τὸν ἀποκλεισμὸν της. Ἄλλὰ τὸ φαινόμενον τοῦ ὁσημέραι αὐξοντος ἀριθμοῦ γυναικῶν αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦν δι' ἰδίας δράσεως τὴν οἰκονομικὴν τῶν ἀνεξαρτησίαν ἐγγυᾶται τοιαύτην μεταβολὴν συνθηκῶν ὥστε νὰ μεταμορφωθῇ ἡ ὄψις τοῦ κόσμου.

ΕΡΩΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ

Πολλοὶ καὶ πολλαὶ θὰ εἶπουν ὅτι δὲν βλέπουν τὴν ζοφεράν κατάστασιν τὴν ὁποίαν περιέγραφα διὰ τῶν τεσσάρων προηγουμένων ἀρθρῶν πραγματευόμενος τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἦ πολλοὶ καὶ πολλαὶ θὰ ὁμολογήσουν ὅτι ὑπάρχει ὄντως ἡ ζοφερά αὐτὴ κατάστασις, ἀλλὰ ἀποδίδουν αὐτὴν ὄχι εἰς τὴν γε-

νικὴν αἰτίαν τὴν ὁποίαν ἀνέλυσα, ἀλλ' εἰς ἄλλας μερικὰς αἰτίας.

Διὰ τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας εὐθύνονται δύο νευρολογικοὶ νόμοι. Ἴν νεῦρον θιχθὲν πρώτην φοράν αἰσθάνεται τὴν ἐπαρῆν πολὺ σφοδρότερον παρὰ ὅταν θιχθῇ ἑκατοστὴν ἢ χιλιοστὴν φοράν, ἔστω καὶ ἂν ἡ ἑκατοστὴ ἢ χιλιοστὴν φοράν εἶνε πολὺ σφοδρότερα τῆς

πρώτης. Κοινῶς τὸν νευρολογικὸν αὐτὸν νόμον ἐκφράζομεν λέγοντες ὅτι ἅμα συνειθίσωμεν ἓν πρᾶγμα δὲν τὸ ἀντιλαμβανόμεθα. Ἀληθεύει αὐτὸ δι' ἔθνη ὅσον καὶ δι' ἄτομα. Συνειθίζει τις ὑπὸ ἐνοχλητικᾶς ἀκόρη συνθήκας τόσον πολὺ ὥστε δυσανασχετεῖ διὰ τὴν ἄρσιν τῶν ἐνοχλητικῶν συνθηκῶν. Μακρὰ συνήθεια εἰς τὸν θόρυβον καθίστα ἡ δυσάρεστον τὴν γαλήνην.

Ἦθη, ἔθιμα, θεσμοί, παραδόσεις, ἀντιλήψεις, πεποιθήσεις εἰς τὴν ἐξέως καὶ ἐμμοιότητος ἔρριψαν ρίζας εἰς τοὺς ὄρους τοῦ βίου μας φαίνονται ὅτι δὲν εἶνε δυνατόν νὰ μᾶς λείψουν χωρὶς ἕνεκα τούτου νὰ πάθωμεν τρομερὰν ἀναστάτωσην ἢ καὶ καταστροφὴν.

Ὁ νευρολογικὸς οὗτος νόμος εἶνε ἡ αἰτία ἧς ἕνεκα καθίσταται πολὺ εὐκολώτερον νὰ ἐπικρίνωμεν τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἄλλων ἀτόμων, ἢ τῶν ἄλλων ἐθνῶν παρὰ τὰ ἰδικὰ μας. Αὐτὸς ἐπίσης εἶνε ὁ νόμος ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἡ συνταύτισις τῆς οἰκονομικῆς ἀνάγκης μὲ τὴν ἐρωτικὴν ἀνάγκην χαρακτηρίζει ὅλας τὰς σχέσεις τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Δὲν τὴν ἀντιλαμβανόμεθα διότι τὴν ἐσυνειθίσασαμεν.

Ἦνε μερικὰ ἄτομα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τῶν ὁποίων ἡ ἀντίληψις ὑπερίσχυσε τῆς συνηθείας. Αὐτὰ δὲν ἤμποροῦν νὰ ἀνεχθοῦν τὴν ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν καὶ ἐξάνιστανται. Αὐτοὶ ὠνομάσθησαν παντοιοτρόπως· αἰρεσιάρχαι, ἐπαναστάται, ἐθνεγέρται. Αὐτοὶ ἀντιλαμβάνονται πρᾶγματα τὰ ὁποῖα οἱ πολλοὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται· βλέπουν πρᾶγματα τὰ ὁποῖα οἱ πολλοὶ δὲν βλέπουν, καὶ φυσικῶς τῷ λόγῳ λέγουν πρᾶγματα τὰ ὁποῖα οἱ πολλοὶ δὲν

λέγουν. Οἱ πολλοὶ κατὰ συνέπειαν δυσαρεστοῦνται καὶ διὰ τὸν θόρυβον τὸν ὁποῖον κάμνουν αὐτὰ τὰ ἀνήσυχτα πνεύματα. Εἰς παρωχημένας ἐποχὰς αὐτὰ τὰ ἀνήσυχτα πνεύματα ἐθανάτονοντο. Ἀλλ' ἐκ τούτου προέκυψεν ἡ κατηγορία τῶν «μαρτύρων» ἐξεδηλώθη δὲ ὁ ἀξιοσημεῖωτος κοινωνιολογικὸς νόμος καθ' ὃν ἐν κίνημα ἰσχοροποιεῖται διὰ τῆς θυσίας τῶν ἀτόμων τὰ ὁποῖα στέργουν νὰ ἀποθάνουν ἕνεκα αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο τὴν σήμερον καὶ αἱ κυβερνήσεις εὐρίσκουν προτιμωτέραν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου.

Ὁ ἄλλος νευρολογικὸς νόμος εἶνε ὅτι ἀπαιτεῖται ἀδρὸς νοῦς διὰ νὰ συλλαμβάνη γενικὰς ἀφηρημένας ἀρχάς. Οἱ πολλοὶ δὲν ἀντιλαμβάνονται τὴν γενικὴν αἰτίαν ἢ ὁποῖα φέρει τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα. Παραδείγματος χάριν σήμερον ὀλίγοι ἀντιλαμβάνονται ὅτι ἡ ἀνέχεια ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἡ κοινωνία μαστίζεται ἔχει τὴν ρίζαν τῆς εἰς γενικὴν αἰτίαν, εἰς τὸ ὅτι δηλαδὴ ἐπιτρέπεται ἄτομα νὰ ἐξουσιάζουν τὰ ἐργαλεῖα τοῦ πλούτου. Ὁ ἄγριος ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐκφράσιν «καλὸς ἄνθρωπος» «καλὸ μαχαῖρι» «καλὸ νερό» ἀλλὰ δὲν ἀντιλαμβάνεται τὴν ἐκφράσιν «καλωσύνη». Ὁ περιορισμένος νοῦς δὲν ἐκτείνεται εἰς ἀφηρημένα αἰτία, βλέπει μόνον συγκεκριμένα ἀποτελέσματα καὶ τὰ ἀποδίδει εἰς ἀτομικὰς ἀφορμάς.

Ὁ περιορισμένος νοῦς ἐπικρατεῖ τόσον μᾶλλον καθόσον καὶ ἡ ἐρωτο-οικονομικὴ σχέσις ἔχει συντελέσει εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας. Ἡ σχέσις αὕτη τείνει νὰ μεγαλο-

ποιῆ τὰ προσωπικά καὶ νὰ ἐλαχιστοποιῆ τὰ γενικά.

Τοιοιουτοτρόπως ἡ δὲν βλέπομεν τὸ καλὸν διότι τὸ ἐσυνηθίσαμεν, ἢ ἅμα τὸ ἴδωμεν τὸ ἀποδίδομεν εἰς πᾶν ἄλλο παρὰ εἰς γενικὴν αἰτίαν, διότι τὴν γενικὴν αἰτίαν δὲν ἠμποροῦμεν ὡς ἐκ τοῦ περιορισμοῦ μας νὰ τὴν ἀντιληφθῶμεν. Τὸ γεγονός εἶνε ὅτι γενικὴ αἰτία τῶν πλείστων κακῶν εἶνε ὁ ἐρωτο-οικονομικὸς συνδυασμὸς καὶ ἡ καπιταλιστικὴ διαρρύθμισις τῆς κοινωνίας. Ἴσως εἶπη τις «ὅσοε μας μερικὰ συγκεκριμένα φαινόμενα τοῦ καθημερινοῦ βίου τὰ ὅποια λογικῶς νὰ ἀνάγωνται εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ ἐρωτο-οικονομικοῦ συνδυασμοῦ». Μάλιστα. Παρατηρήσατε πῶς ἀνατρέφει μία μήτηρ τὴν κόρην τῆς. Κρύπτει ἀπ' αὐτῆς ἐπιμελῶς τὰς ζωτικὰς ἀληθείας τοῦ γάμου, ὡσανεὶ ἠσχύοντο ὅτι εἶνε μήτηρ. Ἡ αἰσχύνῃ εἶνε λογικὴ διότι τί μᾶλλον ἐπονείδιστον τοῦ συνδυασμοῦ τῆς μητρότητος μὲ τὴν οικονομικὴν ἀποκατάστασιν. «Ἡ κόρη πρέπει νὰ ὑπανδρευθῆ ἄλλως πῶς θὰ ζήσῃ» Ὁ γαμβρὸς τὴν προτιμᾷ ἀνήξερρον. Ὡστε ἡ μήτηρ προσπαθεῖ ἐν τῇ στοργῇ τῆς νὰ καταστήσῃ τὴν κόρην τῆς ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον ἐπιζήτητον εἰς τὴν ἀγοράν. Ἄλλο φαινόμενον τοῦ καθημερινοῦ βίου εἶνε ὅτι πᾶσα κόρη ἀφ' ὅτου γεννηθῆ ἀμέσως ἀρχίζει νὰ εἰδικοποιεῖται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν γυναικείαν φύσιν ὥστε νὰ ἐντυπωθῆ καλὰ εἰς τοὺς στοχασμοὺς τῆς καὶ ἐπομένως καὶ εἰς τὰς πράξεις τῆς ὅτι εἶνε θήλεια. Πῶς ἡμέραν τινὰ θὰ σαγηνεύσῃ ἓνα σύζυγον εἶνε ἡ σκέψις τοῦ κορασίου, ἐνῶ τοῦ ἀγοριοῦ ἡ σκέψις εἶ-

νε τί ἡμέραν τινὰ θὰ γίνῃ καὶ τί θὰ κατορθώσῃ.

Ὁργανικῶς, ἐκπαιδευτικῶς, κοινωνικῶς, οικονομικῶς καὶ αἰσθηματικῶς δημιουργοῦμεν νέας αἰ ὁποῖαι θὰ ἦτο λογικὸν νὰ τυγχάνουν τῆς ἐπιδοκίμασίας μας εἰάν ἦσαν ἀναφανδὸν συζυγοθῆραι. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν τὸ ἐπιτρέπομεν. Πρέπει μία νέα νὰ μὴ φαίνεται ὅτι ἔχει αὐτὰς τὰς τάσεις. Ἢμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ τὸ φοβερὸν μαρτύριον τῆς δυστυχουῦς νεάνιδος. Τὴν γυμνάζομεν νὰ ἔχῃ ὅλας αὐτὰς τὰς τάσεις, ἀλλὰ τῆς ἀπαγορεύομεν νὰ ζητήσῃ σύζυγον. Ὁ λόγος τῆς ἀπαγορεύσεως εἶνε διότι ὁ σύζυγος εἶνε οικονομικὴ ἀποκατάστασις καὶ ἐνδομύχως αἰσθανόμεθα ὅτι εἶνε ἐπαίσχυντον νὰ ἐπιζητῆ τὴν οικονομικὴν τῆς ἀποκατάστασιν ἢ γυνὴ διὰ τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις ὁ γάμος εἶνε ἡ μόνη εἰς αὐτὴν ἀρεθεῖσα λεωρόρος οικονομικῆς ἀποκαταστάσεως. Συνέπεια τούτου εἶνε ὅτι καθ' ἐκάστην συνάπτονται γάμοι ἀνάρμοστοι, καταλήγοντες εἰς συμφορὰς καὶ εἰς τραγικότητα. Ἀντίδρασις παρατηρεῖται. Πλείστα γυναῖκες ἀρχίζουν νὰ προτιμοῦν τὴν ἀγαμίαν κατορθόνουσαι δι' ἰδίας δράσεως τὴν οικονομικὴν τῶν ἀνεξαρτησίαν. Τὸ ὅτι προτιμᾷ μία γυνὴ τὸν ἀγαμον βίον εἶνε ἀπόδειξις ὅτι ὁ ζυγὸς τοῦ γάμου διὰ τὴν γυναῖκα εἶνε ἀρόρητος. Ἀλλὰ ἡ ἀντίδρασις θὰ παρέλθῃ καὶ θὰ ἀνατείλῃ ἡμέρα καθ' ἣν θὰ συμβιβάζεται ὁ ἐγγαμος βίος μὲ τὴν γυναικείαν ἀποκατάστασιν.

Ἡ πάγκαλος ἀποστολὴ τῆς γυναικὸς εἶνε νὰ βελτιόνῃ τὸ γένος διὰ τοῦ ἀγνοῦ γάμου. Αὕτη ἡ ἀλήθεια εἶνε

ἡ ὁποία μᾶς κάμνει ἐξ ἐνστίκτου νὰ γοητευώμεθα ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀληθοῦς ἔρωτος καὶ τοῦ ῥωμαντισμοῦ του.

Ὁ σημερινὸς γάμος εἶνε ἀργυρώνητος, ἐπομένως ἀναγνος, καὶ εἶνε φυσικὴ συνέπεια τῆς οἰκονομικῆς δουλείας εἰς τὴν ὁποίαν ἡ γυνὴ ἔχει ὑποταχθῆ στέρξασα νὰ ἐξαρτᾶται οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸν σύζυγόν της.

(1) Διαφορισμὸς τῶν φύλων αὐξάνει καὶ αὐξάνει μετ' αὐτοῦ ἡ ὑποδούλωσις τῆς γυναικός. Παραλλήλως πρὸς τοῦτο αὐξάνει καὶ ἡ δυσκολία τοῦ γάμου, ἐξ οὗ ἡ ἀποφυγὴ του ὡς δαπανηροῦ. Ἰντεῦθεν, ἐννοεῖται μεγάλη βλάβη γίνεται καὶ εἰς τὰ δύο φύλα καθὼς καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἐν γένει.

Ἄλλο φαινόμενον τοῦ καθημερινοῦ βίου εἶνε ἡ γνωστὴ ἐκτροχίασις εἰς ἀναφανδὸν ἐξωντημένας σχέσεις. Θεωρεῖται ὀδυνηρὸν καὶ ἀπαίσιον ὑπὸ ἡλικίαν ἔποψιν καὶ ὄντως εἶνε τοιοῦτο, ἀλλὰ ἐδῶ τὸ ἐξετάζω ὑπὸ ἔποψιν κοινωνιολογικῆν. Πράγματι εἶνε ἀποτρόπαιον καὶ ὀλέθριον, καὶ εἶνε ὀρθὸν τὸ ἐνστικτον τῆς κοινωνίας ἡ ὁποία χωρὶς νὰ γνωρίζῃ διατί, τὸ ἀποτροπιάζεται. Τὸ μόνιμον καὶ ἡ ἀλληλαρροσίωσις τῶν συζύγων εἶνε ὑψιστον συμμέρον τῶν τέκνων, καὶ τὸ συμμέρον τῶν τέκνων εἶνε συμμέρον τῆς κοινωνίας· εἰς αὐτὸ τείνουν ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς φύσεως, ὁ ἔρωτο-οἰκονομικὸς ὁμως σύνδεσμος ἔφερε τὴν ἐν λόγῳ ἐκτροχίασιν.

Εἰς κανέν ἀπὸ τὰ ἄλλα γένη τῶν ζώων ἐξαρτᾶται τὸ θῆλυ οἰκονομικῶς

ἀπὸ τὸ ἄρρεν. Εἰς κανέν ἀπὸ τὰ ἄλλα γένη τῶν ζώων εἶνε ὠνητὴ ἡ ἐρωτικὴ σχέσις. Αὐτὸ δὲν εἶνε σύμπτωσις διότι εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸ ὠνητὸν τῆς ἐρωτικῆς σχέσεως προέκυψεν ἀπὸ ὀριστικὰ αἷτια. (1) ἔρωτο-οἰκονομικὸς συνδυασμὸς παρήγαγεν εἰς μέγαν ἀριθμὸν γυναικῶν ὑπερβολὴν πάθους καὶ ὑπερβολὴν φιλοκερδείας. Προσέτι παρήγαγεν εἰς μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀνδρῶν ὑπερβολὴν πάθους καὶ προθυμίαν δαπάνης πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτοῦ. Ἰπείδῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν εἶνε μεγαλύτερος ἐπῆλθεν ἡ ἐκτροχίασις διὰ νὰ ἱκανοποιηθῇ ἡ ζήτησις. Τὸ νὰ ἐπιτυχάνῃ μία γυνὴ τὸν ἄρτον της διὰ τῶν λειτουργιῶν της ὡς γυναικὸς εἶνε ἀποτρόπαιον ἐν τούτοις τὸν γάμον δὲν τὸν θεωροῦμεν ἀποτρόπαιον. (2) ἴσον καὶ ἂν εὐρίσκωμεν δι-καιολογίαν τοῦ σημερινοῦ γάμου τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι τὰ ἀποτελέσματά του εἶνε ὀλέθρια ὑπὸ κοινωνιολογικὴν ἔποψιν. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ φιλοκερδεῖα εἶνε δύο ἀσυμβίβαστα καὶ ἀλληλοσυγκρουόμενα πράγματα. Τὸ ἐνστικτον τῆς συντηρήσεως τοῦ ἀτόμου καὶ τὸ ἐνστικτον τῆς συντηρήσεως τοῦ γένους εἶνε δύο ἐνστικτα ἀντιμαχόμενα καὶ ὁμως ἡμεῖς τὰ ἐδέσαμεν μαζὺ διότι ἐπεβάλαμεν εἰς τὴν γυναῖκα, εἰς τὴν μητέρα, εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν δηλαδὴ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς αὐτοθυσίας νὰ κερδίζῃ τῇ μεσολαβῆσει τῆς ἀγάπης. Ἰδέχθῃς συνδυασμὸς ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ καθημερινὸς βίος εἶνε πλήρης δεινῶν καὶ ὀδύνης.